

ARADI KÖZLÖNY

Előfizetési árak:

<i>Helyben hához hordva:</i>	<i>Vidéken postás székkel:</i>
Egész évre . . . 12 ft	Egész évre . . . 14 ft
Fél évre . . . 6 "	Fél évre . . . 7 "
Negyed évre . . . 3 "	Negyed évre . . . 3.50
Egy óra . . . 1 "	Egy óra . . . 1.20

Kiadóhivatal:

Az „Aradi Nyomdatársaság”, fűt 51. sz. a., hová hirdetések, é. szerkesztési pénzeket a kiadás körüli panaszok küldendők.

Hirdetések díja:

Hat h. petit sor egyszer . . . 6 kr. Bélyegdíj külön . . . 30 kr
Minden következőnél . . . 4 " Nyilttör sora . . . 15 "

Szerkesztőség:

Az arad-csanádi egyesült vasutak palotájában, hová a lap szellemi részét illető közlemények intézendők. Bérmentetlen leveleket csak ismert kéztől fogadunk el.

Kéziratokat vissza nem küldünk.

Hallgatás.

Arad, szeptember 13.

Küszöbén állunk a parlamenti élet megújulásának. Bizonyára nemcsak az alkotásokra irányuló reformtörekvések, hanem az azokkal szemben álló makacs, elkeseredett küzdelmek is újfönt napirendre kerülnek.

Komplikálja az amugy is zavaros politikai helyzetet a még mindig függőben levő egyház és állam közötti hatalmi kérdés, melynek czélszerű, békés kiegyenlítése minden valódi hazafinak hű óhajta.

Történtek a közelmúltban s valószínűleg a jövőben is fognak történni olyan esetek, legkivált a Kossuth-kultusz tervszerű és ügyes kizsákmányolása folytán, melyek csak növelni fogják az általános közéleti izgatottságot.

Az ellenzék, saját politikai szempontjából épen úgy, mint a múltban, e kérdéseken ügyesen fölveti és a kedélyekre apellálva, minden más fontos napirenden levő kérdésekkel összebonyolítja.

A nagyközönség aztán akarva, nem akarva, az ellenzéki szemüvegen keresztül szemléli a legegyszerűbb, pártkérdéssé nem is tehető viszonyokat és így a legferdebb helyzetekbe sodortatik.

Ki ebben a hibás? Valljuk meg őszintén, hogy jórészt a szabadelvű párt korifeusainak közönye.

A helyett, hogy a nagyközönséget a sajátban, klubokban, beszámolóokban egy kis fáradsággal fölvilágosítsanak, hogy a Kossuth-kultusz is külön és pedig pártpolitikai kérdés; az állam és egyházak közötti viszony, a közigazgatás reformja, stb. ismét más, egészen külön álló kérdések: összetett kezekkel, ázsiai kényelem-

mel engedik, hogy az ellenzék a Kossuth nevével a politikai helyzeteket a maga részére kizsákmányolja s közvéleményt teremtsen a maga, sokszor nagyon fonák fölfogásának.

Hiszen nemrég az egész ellenzék élén Apponyival meg Irányival egyértelműleg tüntetőleg helyeselte a kormány és Csáky Albin gróf vallásügyi politikáját s ime, ma egész más hurokat pengetnek, sőt ok nélkül lelkiismeretlenül megkondítják a katolikus vészharangot.

Mire való ez? Miért nem állnak elő pártunk előkelői és mért nem vágják az ellenzék szeme közé a köpenyeforgatást? Mi hivei vagyunk annak, hogy nem a kedélyekre, de az elmékre kell hatni; de ezzel nem érünk mindig célzt a nagy tömegeknél; hanem egy kis epével, egy kis hangulattal is kell ilyenkor hatni. Ebben ugyan nem fogjuk az ellenzékét tullicizálni és tulkiabálni soha. Ezt nem is kívánjuk, de elérhetjük azt, hogy a kérdésekbe mélyebben be nem hatoló nagy közönség ne a szélsők álláspontjáról kiindulva vizsgálja a politikai kérdéseket, hanem az igazi, helyes álláspontjáról.

Az ellenzék a legcsekélyebb dolgokban is rögtön pártállást foglal, ezeket nagy politikai kérdésekké fogja föl és kiadja a jelszót összes vidéki klubjaiban, ahol folyton vitatják azokat. Nálunk, bármennyire vádoljanak pártpolitikával, pártélet nincs. Az egész országban, a fővárost kivéve, nem vitatjuk az ügyeket, mint párt, és így átengedjük az egész teret az ellenzéknek.

Ideje már, hogy a szabadelvű párt vidéki klubjai életet nyerjenek; szervezve legyünk országosan, s ha megtámadnak bennünket itthon helyi kérdésekben or-

szágos politikai okok előreránczizálásával, mi se maradjunk vesztegen és védelmezük az országosszabadelvű politikát szívvel-lélekkel, mint ahogy ez szükséges is, kívánatos is.

Dr. Cs. E.

Belföld.

A jövő évi költségvetés.

Budapestről azt jelentik a N. Fr.Pr.-nek, hogy csütörtökön ismét összeül a minisztertanács s megvitatja az 1893-diki költségvetésnek még hátralevő részeit. Beavatott körök koholmányának mondják azt a hirt, hogy a miniszterek legutóbbi tanácskozásain e g y h á z politikai kérdésekben éles véleménykülönbségek támadtak. A minisztertanács tisztán csak a költségvetéssel foglalkozott.

A nagyváradi püspök beszéde.

— szeptember 13.

Schlauch Lőrincz, Nagyvárad kiváló szellemű püspöke, bérmentje közben Gyulán is megjelent. Tiszteletére fáklyámenetet rendezett a város s Gyula polgármestere lelkes szavakkal üdvözölte a püspököt, ki válaszában hangsúlyozta az egyház ez haza fogalmának elválaszthatatlanságát; e két eszme egy gondolatban találja jegecedési pontját a szeretetben. Ez eszmák képviselője gyanánt jelent meg Gyula városában.

„Hirdetni jöttem hiveimnek — úgy mond — azt, a mit minden kath. magyar püspök hirdet hiveinek, t. i. hogy legyenek hithű, becsületos katolikusok és vallási érzelmeikben őrizzék a magyar haza iránti megmásíthatatlan szeretetüket.

Hirdetni jöttem nem politikai elveket, melyek czéljaira a vallást felhasználni nem szabad s a melyek már természetüknél fogva maguk után vonják a szellemek ellentétét, hanem hirdetni jöttem a békét, hogy a közélet szenvedélyes harczi

TÁRCZA.

— Szeptember 14. —

V. Margit emlékkönyvébe.

Olyan vagy, mint a költő álma: Graetchen,
Ha bájad nézem, el fog méla bú,
Oly tiszta, szép vagy . . . oh oly sors ne érjen,
A te drámad ne legyen szomorú,
Oh mert tudom jól, mennél szebb az álom,
Annál irtósebb rá a végzet vas keze;
Azért ösvényed rózsá kertbe járjon,
Hová nem ér az élet vad szele,
Esdnék: ne izz csalóka fényt, szívárványt,
De úgy sem izz csalóka álmokat,
Oly tiszta, szép vagy . . . nem gyötör az ábránd,
Te vagy az ábránd, költészet magad.

Pekry Károly.

Pogliazza.

(A Szépirodalmi Közlöny 1858-ik évfolyamából.)

— Az „Aradi Közlöny” eredeti tárczája. —

Aki csak felületesen ismeri is hazánk történetét, tudni fogja mennyi vérbe került Dalmácia, azt azonban, hogy Dalmácia legré-

gibb lakosainak egy része Arpad hősi ivadékaiból áll, csak azok fogják tudni, kik részletesebben be vannak avatva nemzetünk történetébe.

Berengár olasz, Rudolf burgundi király, véres harcot folytattak egymással és az előbinek helyzete annál veszedelmesebb volt, mert kegyetlenségei által jobbagyai nagy részét elidegenítette magától. Ezek Brescia közelében egy hegyen gyűltek ellene össze épen akkor, midőn egy magyar csapat Bugát és Tas vezérek alatt Veronáig nyomult zsákmányolás végett.

Berengár e két vezért hívta segítségül a pártosok ellen, a magyarok Brescia ellen mentek s megrohánván Berengár ellenét nagy részben lekonzolták, vagy elfogták a foglyokat Berengárnak adták át. Minthogy Berengár ellenségei még ennek dacára is elég erők maradtak, Zsolt vezér újabb sereget küldött Berengár segítségére, e sereg egy része a dalmátok ellen ment, kik szintén Berengár ellenségei közé tartoztak. A sereg dus zsákmányt nyerve már visszakészült, de egy része Zuár főúr vezetése alatt annyira megszerette Dalmáciát, hogy ott maradt.

A dalmát hagyomány szerint Zuárt egy szép nő bilincselte le, miért is az otthon maradt magyarok Zuár követőit ostobáknak nevezték, ezek alapították Pogliazza köztársas-

ságot Cettina és Salona között, mely 12 községből állott, melynek ezental kétféle nemesége volt t. i. bosnyák és magyar.

A két faj nem szívódott egymással, hanem együtt jól megfértek és közös országgyűlést tartva, közmegegyezéssel hoztak törvényeket.

Minden évben Szt.-György napján a Mosorajában fekvő Gradacz mezőn, összejöttek a 12 község grófjai, magokkal hozva nemesüket is. A főgróf elnökölt. Ez violaszintű posztóból készült arany zsinóros, ezüst gombos mentét s zsinóros magyar nadrágot viselt; derekát selyem öv szorította, fején forgós s bojtos fekete kalpag volt, oldalán széles kard lógott.

A gyűlés megnyitása után levett főveggel köszöntö meg a bizalmat, melynek következtében az elmúlt évi Szt.-György napjától a tartományt kormányozta. Ezután a kancellárnak adta a tartomány okmányait s a törvényeket rejtő szekrény kulcsait, azon kérelemmel, nézze meg, ha nem hiányzik-e valami a köztársaság okirataiból. A korlátnok a nélkül, hogy kinyitotta volna a szekrényt visszaadja a főgrófnak ki erre a püspöki helyettesnek nyújtá azt át. A főgróf engedelmet kért, ha netán hibázott s kijelentette, hogy ezt nem rossz szándékból, hanem emberi gyar-

által felkorbácsolt szivekben felébredszem az egyesített erő szükségességének érzetét, mert a szétágazó érzelmei, a politikai viszályok, a pártoskodás a legszentebb törekvéseket meg szokták hiusítani.

Hirdetni jöttem az ösök erényeit, melyekkel nekünk e szép hazát megtartották. — Katholikusok őseink alapították a magyar hazát — és ez dicsőségünk; kath. őseink tartották azt meg vérükkel és bölcsességükkel — s ez a mi büszkeségünk. Mi nem leszünk kisebbek őseinknél és ezen érdemeknek, mint katolikusok, részesei kívánunk lenni.

Hirdetni jöttem ezeket és összegyűjteni szeretném a vallásfelekezeteiket, a nemzetiségeket, a pártokat s megmondani nekik: tudják-e önök, hogy fennállásunknak, fenmaradásunknak mi a titka? — az összetartás. S azért csak melegedjenek fel sugaraival; szeressék e közös hazát, melyen kívül sincsen számunkra hely.

A Vatikán megszállása.

— Mi lesz a pápával háboru esetén? —

A Rómában havonként kétszer megjelenő *Civiltá Cattolica* című újság, melyet rendszerint a jezsuiták organumának neveznek és a melynek cikkeiről azt tartják, hogy a pápa jóváhagyását bírják, feltűnő cikket közöl. Azzal a kérdéssel foglalkozik, hogy a pápa milyen helyzetbe jutna Rómában háboru esetére. Természetesen francia-olasz háboruról van szó.

A szerző két eshetőségből indul ki: vagy győz Olaszország és akkor marad minden a régiben, legföljebb még szigorubb lesz a pápa rabsága, vagy győzedelmeskedik Franciaország, a mely esetet valószínűbbnek hiszi, a francia-orosz szövetség következtében.

Az olasz hadsereg veresége az olasz király család elűzését és egy forradalmi kormány alakítását vonná maga után. Az örök városban a párisi kommün borzalmait ismételnének és a cikkely borzasztó képét festi a pápa helyzetének a kommün alatt.

E veszedelemmel szemben, okoskodik a *Civiltá Cattolica*, csak egy eszköz van. A katolikus államoknak még a béke idején kell foglalkozni e kérdéssel. A hatalmaknak már most kell arról gondoskodni, hogy a szent atya biztonságát háboru ne veszélyeztesse. A Vatikánból semleges egyházi várat kell csinálni, valamennyi hatalomnak garantálni kell a semlegességét és ezenkívül még a szuronyokkal is biztosítani kell ezt a semlegességet.

A cikkely ezután követeli Ausztria-Magyarországtól és Németországtól, bírják rá szövetségtársukat, Olaszországot arra, hogy az olasz kormány ne görditsen a kádályt a Vatikán katonai megszállása ellen. Osztrák-magyar és német katonák szállják meg a Vatikánt és védjék meg a pápát a forradalmi kihágások ellen. Ráadásul valamennyi hatalom garantirozza a Vatikán semlegességét, épen úgy, mint a hogy Svájc és Belgium semlegessége

van biztosítva. A szentatya palotájára tüzzék ki valamennyi nemzet, még a háborus felek lobogóját is, hogy ekként a pápa sorsa a nagyhatalmak kezébe legyen letéve.

Tiltakozás.

Jeleztünk már hogy Kolozsvárott a hazafias román egyetemi ifjuság egy füzetnyi *Tiltakozást* bocsát közzé az egyetemi román ifjuság nevében kiadott replika ellen. A *Tiltakozás*, már megjelent Kolozsvárott Rácz János és Moldován István egyetemi hallgatók szerkesztésében. Hazafias hangon s minden ízében igazsággal felel a replika íróinak; emezek főmedvényére meggyőző argumentumokkal jelöli meg a magyarországi román ifjuság számára cselekvésben és gondolkodásban az egyedül helyes és hazafias irányt. Helyén valónak tartjuk ide iktatni a *Tiltakozás* bevezető sorait, amelyek így hangzanak;

„Töltstünk tiszta bort a pohárba.

Ez a tiltakozás nem a kolozsvári egyetem román ifjusága nevében készült. Nem kértünk mi erre senkitől felhatalmazást. Egyetlen román hallgató sem mondhatja mi rolunk azt, hogy ez irányban megkerestük, toborzottuk volna. Az igazságot nem a tömegek támogatása teszi igazsággá, egy ember is elég annak kimondására. És meg sem kísértettük a *Tiltakozás*nak kartársaink között propagandát csinálni, hogy ne adjunk alkalmat valamely surlódásra, torzsalkodásra. Erre az egyetemnek ifjuságának semmi szüksége nincs. Önkéntesen összeállottunk négyen, hogy elmondjuk tiszta hitünk és meggyőződésünk szerint mondani valóinkat. Nem várunk sem dicséretet, sem jutalmat, sem ellenfeleink ócsárlásait nem fogjuk számba venni, de, megköveteljük annak az igazságnak elismerését, hogy a helyzetről nekünk is lehetnek nézeteink s van jogunk szabadakarunk szerint cselekedni.

A művet közkézre adjuk. Lelkiismeretünk tiszta és nyugodt: álláspontunk hazafias, alkotmányos.

Aldás és béke hazánkra!

Kolozsvárt, 1892. szept. 1-én.

A *Tiltakozás* szerkesztősege.

A *Tiltakozás*, melyet a legmelegebben ajánlunk a közönség figyelmébe, minden könyvkereskedésben kapható; ára 40 kr.

A francziák Genuában.

Bámulatos az ügyesség, melylyel a francziák a genuai Columbus ünnepséget a maguk számára akarják lefoglalni. A francia lapok azt akarják elhitetni olvasóikkal, hogy Olaszország a genuai ünnepélyeket csupán ezért rendezte, hogy az egész világ előtt testvérileg ölelkezhessek Franciaországgal. A „*Temps*

már konstatálja is, hogy a két állam viszonya tetemesen javult, hogy az olasz nép rajong a francziákért s az olasz kormány mindent elkövet, hogy megszüntesse az eddigi „félreértéseket.”

Természetes, hogy ily híresztelések mellett általános feszültséggel várták, mikép fogadja majd Umberto király a francia hajóraj parancsnokát, Rieunier admirálist. Nos hát a fogadtatásról szept. 9-iki kelettel a következőket jelentik Genuából:

Umberto király délután fogadta a francia hajóraj parancsnokát. Az utóbbi néhány üdvözlő szó kíséretében átnyújtotta a királynak Carnot elnök levelét mire Umberto király ezt válaszolta:

„A francia köztársaság elnökének üdvözlését és jó kívánságait én és jó népem nagyra becsüljük. Midőn kormányom önt ily ünnepélyes alkalommal a küldetéssel megbizta, bizonyítékát adta egy oly barátságának, melynekünk drága s mely megfelel Franciaország iránt érzett élénk, rokonszenvünknek. Az ön személyének kijelölése e czélra különösen kellemes volt ránk nézve. Örvendek, hogy legőszintébb megelégedésemet nyilváníthatom.”

Az audiencia után, mely körülbelül 50 percig tartott, a király szívesen társalgott az admirállal és kíséretével, kit ezután Margit királyné fogadott.

Közvetlenül Rieunier tengernagy után, Umberto király Románia képviselőjét *Murgesco* ezredest fogadta, ugyanoly ünnepélyességgel és szívélyességgel, mint az előbbi. Az ezredes szintén levelet nyújtott át királytól s üdvözlőletre, melyben Románia baráti érzelmeinek adott kifejezést Olaszország iránt Umberto király válaszában hangsúlyozta a testvéri barátság kölcsönös ségét, mely a román király legutóbbi olaszországi látogatása által még inkább megerősödött.

Románia részvételét a Columbus-ünnepélyen újabb bizonyítéka gyanánt tekintti ama rokonszenvnek, melyet az Olaszországgal közös eredetű Románia az olasz nemzet iránt mindig tanusított.

Még a feltűletes olvasó figyelmét is megragadja az a körülmény, hogy Umberto királynak Románia képviselőjéhez intézett válasza sokkal szívélyesebb, barátságosabb és közvetlenebb, mint az, melyet Rieunierhez intézett. A Franciaország iránt kifejezett dicséret ugyszólva egy személyes bókban nyer kifejezést a tengernagy iránt, míg Románia üdvözlőletét mint egy törzsből származott testvérnemzetet, lelkének teljes rokonszenvével fogadta Umberto király.

Rieunier fogadtatásának egyetlen mozzanata sem volt, melyből azt lehet következtetni, hogy a francziák reményei teljesséni fognak. Az udvariasságra udvariasságot kaptak — ez az egész.

Ha a francziák azt hiszik, hogy a viszonyuk Olaszországgal most már kevésbé feszült,

lóságából cselekedvén, a kinek kárt okozott, azért kárpótlást ígért s személyét és vagyonát az állam rendelkezése alá bocsátotta.

A főpap felelt erre a nép nevében s hálát vagy rosszalást mondott s e szerint a gróf vagy köszönetben részesült, vagy vád alá vétetett.

Es meglevén, két részre oszlott a gyülekezett a magyarok eltávoztak, a bosnyákok a helyszínén maradtak. A magyarok megválasztották a főkapitányt s mellé két procuratort, a bosnyákok a főgrófot szintén két procuratort. A szavazatok megszámláltattak és ha egyenlők voltak, a főpap szava döntött.

A magyarok magok közül követett küldtek a bosnyákokhoz, megkérdezendő, melyik nemességből választatott a főgróf, mire a Pristár, mely méltóságot mindig a Komnitz család legidősebb tagja viselte, átment a magyarokhoz tudatta velök, hogy kit választottak s kérte őket, hogy szintén egyezzenek meg a választásban.

A magyar nemesség ezen megerősítési joga azonban csak látszólagos volt; mert kölcsönösen meg volt állapítva, hogy valamint a bosnyákok helyeselték a főkapitány választást és így a magyar faj jogát elismerték, ők is hasonló tekintettel legyenek a főgrófra, ki

majdnem kivétel nélkül a bosnyák nemesség közül választatott; csakis mikor Pogliazza Dalmáciával együtt a magyar koronához csatoltatott, szünt meg e választás joga s a bán rendelt főgrófot, még pedig többnyire a magyar nemesség közül.

Pogliazza lakosságának száma 6000-re mehetett, kik öltözötték s szokásaikra nézve különböztek a morlakkoktól. A magyar eredetű nemeseik közül valók a Pilaszanovicsok és Antunovicsok, kik később Bácskába vándoroltak s maig virágzó családot alkotnak. Az előbbi család egyik tagja Pilaszanovics Albert 1849-ben a bicskei csatában elesett, s holtteste a nagykatái temetőben nyugszik.

A bosnyák eredetű családok közül való Jurisics Miklós Kőszeg hősi védője 1832-ben.

A nép szabadok és jobbágyakból állott; az utóbbiak (kmeti) miveltek a nemeseik földet, s a földhöz voltak kötve, de megváltás útján szabadok lehettek. Azonban, ha csak egy éjet tölthettek más urnál, a nélkül, hogy uruk által visszaköveteltettek volna, uralok elvesztette jogát, mely arra szállt, a kinél háltak.

A szabadok fegyvert viselhettek, a fegyvert még adósság miatt sem vehették el tőlük.

A tizenkét gróf (knéz) első birságot gyakorolt a községben s a törvények megtartásáért személye és vagyonával állt jót.

A főgróf (tartományi knéz) és bíró társai mint föllebbviteli bírák ítélték s örökötek minden felett, a mi az állam érdekeit illette.

A papság nagyszámu volt Pogliazzában, s csaknem minden család számlált egy papi tagot. A papság rendszeren úgy ruházkodott, mint a világiak és az isteni tisztelet végeztével gazdasági munkát folytatott. Műveltségük, melyet a mikói papnöveldeben nyertek, olvasásból, a szentírás ismeretéből állt; ezenkívül oktatást nyertek a mezői gazdaságban, kertészetben, fatenyésztésben, minek következtében nemcsak az írásra és olvasásra, de czélszerű gazdászatra is oktatták a népet.

E cikknek értékét az kölcsönöz, hogy az ötvenes évek szomorú napjaiban miképen vigasztalta magát a nemzet, mint meritett hazafiúi lelkesedést a messze multból, mivel épen a legközelebb lezajlott nagy eseményeknek még csak említése is meg volt tiltva. Hazafias lelkesedésében így csinált a monda homályos szavaiból, a Zorád és Kadocsa-főlemondából történeti multat, melyben a jelen kétségbe esett állapotában reményt meritett.

Laukó Albert.

ennek a hármass szövetség szempontjából csak örövendeni lehet. Még örövendesebb lenne azonban, ha a francziák ezt nemcsak a pillanatban hinnék, hanem tényleg a szerint viselkednének. A hármass szövetségre nézve csak nyereség, ha egyik hű tagja a francia köztársasággal is kellemesebb viszonyban van, mint eddig volt.

Városi közügyek.

Folytatólagos sorrendje

az Arad szab. kir. város törvényhatósági bizottsága által 1892. évi szeptember hó 14-ik napján délután 4 óraker tartandó rendes havi közgyűlésében tárgyalás alá kerülő ügydaraboknak.

40. A tanács jelentése a faüzletekre nézve alkotott szabályrendelet módosítása tárgyában.

Kiadta:

Institutoris Kálmán,
főjegyző.

Időjárás.

Légnyomás: reggel 7 óraker 767.7 mm., délután 3 óraker 765.8 mm. Hőmérséklet reggel 7 óraker $^{\circ}$ + 16.2, délután 2 óraker $^{\circ}$ + 25.5. Szél iránya és ereje: reggel 7 óraker K. 1, délután 2 óraker N. 2. Felhőzet: reggel derült, délután derült. Csapadék az utóbbi 24 órában: 0.

Az a kolera.

— Apróság. —

Ebben a kolerás világban ugylátszik mindenféle kedély megváltozik. Gyanusak az emberek, ijesztek a nők, kétes az étel, tán még magunkban sem bízunk. Még a levél is irtóztat — hogyha Hamburgból jön.

Pedig hát ez az egyetlen valami a világon, mi legjobban izgatja az embert. Milyen boszantó dolog is az, ha egy gyöngye női kéz által irt levél jön, pacsuli illattal s mivel a hamburgi pecsét van rajta, kénytelenek vagyunk olvasás nélkül a tűzbe dobni. Az még csak hagyján, ha tudná az ember hogy mit tartalmaz a levél belseje. Szívesen dobja az ember az olyan levelet a tűzbe, melyről tudja, hogy holmi szabó kontót, korcsmai adósságot, adó felhívást, vagy mit tudom én miféle fizetési felhívást rejteget. És még ráadásul szegény levélhordón állunk bosszút.

A napokban történt épen ilyen eset. Egyik helybeli uri embernek levelezőlapja érkezett Hamburg kolerás városból. Erről az uri emberről általában el van terjedve, hogy szerfölött szeret levelet kapni. Most is mosolygó ábrázattal várta a levélhordót. Mikor a levélhordó belép, sietve fut elébe, s a neki nyújtott levelet mőhon elkapja. A levelet átfutja, markába fogja s a szegény levélhordóhoz dobja, akit aztán tisztességes módon kidob az ajtón.

— Ön az életem ellen tör! S kezének ólom súlyával hatalmas nyomokat hagy a levélhordó hátán. A jámbor postás nem értvén a dolgot bambán megáll a dühögő előtt, aki már örültnek képzelt.

— De uram! szólal meg a levél hordó.

— Mit, még itt van! Hordja el magát. Ússön beléje a kolera. Hogy mer nekem levelet hozni — hamburgi pecséttel.

A bérált hátú, jámbor levélhordó kifordult az ajtón s úgy ahogy történt, szépen elmesélte a rendőrségnek.

Nem-e — fizetési felhívás volt a levelezőlapon?

Az

„ARADI KÖZLÖNY“

előfizetési árai:

Helyben		Vidéken	
háshoz hordva:		szétküldve:	
Egész évre	12 frt — kr.	Egész évre	14 frt — kr.
Fél évre	6 frt — kr.	Fél évre	7 frt — kr.
Negyed évre	3 frt — kr.	Negyed évre	3 frt 50 kr.
Egy hóra	1 frt — kr.	Egy hóra	1 frt 20 kr.

Egyes szám ára helyben 5 kr, vidéken 6 kr.

Az előfizetési pénznek, valamint hirdetései és egyéb díjak az „ARADI KÖZLÖNY“ kiadóhivatalának küldendők, ugyazinté ide utalandó minden oly ügy, mely a lap anyagi részét illeti.

Mutatványszámokat egy hétig ingyen és bérmentve küld a kiadóhivatal.

Az „Aradi Nyomda-Társaság“.

Időjárás a mai napra.

A központi meteorológiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható:

Szeptember 14.

Derült.
Szárak.
Hőemelkedés.
Hosszabb ideig állandó.

H I R E K.

Szeptember 14. Szerda. Róm. kath. naptár: Sz. ker. felm. — Protestáns naptár: Sz. ker. felm. — Görög-keleti naptár (szeptember 2.): Mamánt. — A nap kél 5 óra 58 perczer, nyugszik 8 óra 13 perczer.

Kölcsey-Könyvtár nyitva van kedden és szombaton 3—4-ig és pénteken 11—12-ig. Helyiség: [polgári iskola, földszint.

Szeptember 14. Aradváros köztörvényhatósági bizottságának közgyűlése délután 4 óraker.

Szeptember 15. Gőzgépezők és kazánfűtők vizsgája Aradon.

Szeptember 15. Az aradi első takarékpénztár rendkívüli közgyűlése délután 4 óraker.

Szeptember 18. Ar aradi önkéntes tűzoltókar rendkívüli közgyűlése délelőtt 10 óraker.

Szeptember 21. Az Aradvideki Tanító-Egylet évi közgyűlése.

Szeptember 25. Dessewffy megyés püspök Aradon bérmál.

Szeptember 26. Katonai lóvásár Aradon.

Szeptember 27. Barabás-Baráth sajtópör tárgyalása.

— A hivatalos lapból. A király Mihályik Dezső szász-coburg-gothai uradalmi főügyésznek és nagyörcei lakosnak, valamint törvényes utódainak, a közügyek terén szerzett érdemei elismerésül, a magyar nemességét a „plosszkói“ előnévvel adományozta. — Stefanovic János elnöknek a petrinjai törvényszéktől az eszéki törvényszékhez való áthelyeztetését pedig jóváhagyván Vancas Sándor törvényszéki bírót a petrinjai törvényszék elnökévé létszámon kívül ki-nevezte.

— Városi közgyűlés. Aradváros köztörvényhatósági bizottsága ma, szerdán délután 4 óraker tartja meg szeptember havi rendes közgyűlést, melyre a tárgysorozat érdekességénél fogva e helyen külön is figyelmeztetjük a városatyákat.

— Dessewffy püspök meghívása. Jánosy Demjén dr. minorita rendfőnök és Reisz Gáspár fakerti esperes plebános ma reggel Dessewffy Sándor csanádi megyés püspök höz utaznak át Temesvárra, hogy őt bérmálás kiosztására hivatalosan meghívják.

— Goldis János gör.-keleti archimandrita, nagyváradai püspöki helynök már elfoglalta állását. A nagyváradai gör.-kel. egyház nagy ünnepélyekkel fogadta a derék férfit, ki Aradon is szeretetteljes modorával és szép lelki műveltségével oly sokak előtt feledhetlenné tette magát.

— 3000 bérmálandó. Kétezerrel nagy hirtelen háromezerre szaporodott fel az aradon megbérmálandók száma. A bérmaatya keresés legnagyobb határát tegnap érte el s nagyon sokan polgártársaink között többeszerösen is megszerezték ezt a szép „bizalmi“ állást. Azt hiszik illetékes körökben, hogy a bérmálásra kitűzött három nap kevés lesz és így megyénk főpásztorához több napig lesz szerencséje Aradnak.

— Az ezüstpénz. A m. kir. pénzügyminiszter körrendeletet adott ki, melylyel a pengőpénzláb szerint vert ezüst érmeknek a vámfizetéseknel való elfogadása 1892. évi december hó végével beszüntettetik. A rendelet így szól:

Az 1882. évi XVI. t.-cikk alapján, egyetértőleg a kereskedelemügyi m. kir. miniszter ural és a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok érdekelt cs. kir. miniszteriumaival, rendelem, hogy a m. kir. vámhivatalok a pengőpénzláb szerint vert és az 1878. évi december hó 30-án 71,914. szám alatt kelt körrendeletben, illetőleg az ehhez a körrendelethez tartozó B. jegyzékben II. alatt felsorolt következő érmeket: 1. a 2 forintosokat, 2. az 1 forintosokat, 3. az újabb veretű husz krajczárosokat, 4. a régibb veretű husz krajczárosokat, 5. a 10 krajczárosokat, 6. az 5 krajczárosokat, 7. a 3 krajczárosokat, 8. a korona tallérokat, 9. a 1/2 korona tallérokat, 10. az egynegyed korona tallérokat vám-

fizetéseknel már csak 1892. évi december hó végeig fogadhatják el, illetőleg adhatják ki.

— A budapest-arad temesvári telefonnak közigazgatási bejárását tegnap kezdték meg Aradon. A bejárásban Aradváros részéről Virágh Lajos főmérnök, Sárlo Domokos főkapitány, Temesmegye részéről Cabdebo Ferencz új-aradi járási főszolgabíró vett részt. Az építkezést a tavasszal kezdik meg. Jövő év májusában azonban már Aradról egyszerűen ellehet fűtőül Budapestre is, Szegedre is, Temesvárra is; sőt ha a Budapestre futó drótokat összekötik a bécsi huzalokkal: az esetben a bécsi nagy opera előadását, a fülhangzó tapsokkal egyetemben, hallgatni lehet majd ismét Aradról egész komótosan.

— Román tanszék a gymnáziumban. A mai városi közgyűlésen beszélni fognak az aradi kir. főgymnáziumnál betöltendő román és latinnyelvi és irodalmi tanszék betöltéséről. Ez alkalomból érdekesnek tartjuk közzétenni az e tanszék betöltésére vonatkozó pályázatot, mely a hivatalos lap tegnapi számában jelent meg s így hangzik:

Az aradi kir. főgymnáziumnál az 1892/3. iskolai év elején egy rendes tanszék lesz betöltendő, melylyel a román és latin (vagy magyar) nyelv és irodalom tanításának kötelezettsége jár.

Fizetés 1200 frt lakbér és a szabályszerű ötödéves pótlék.

Pályázók a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszteriumhoz czimzett kérvényüket, melyben szülőhelyük, életkoruk, vallásuk, nős vagy nőtlen állapotuk, hadkötelezettségi viszonyuk, végzett tanulmányuk, képesítésök, nyelvismeretük, s eddigi szolgáltatuk okiratokkal igazolandók, előjárásuk utján, minősítvényi táblázattal, a nagyváradai tankerület kir. főigazgatóságához folyó évi október hó 1-éig küldjék be.

Kelt Budapesten, 1892. évi szeptember hó 6-án.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszteriumtól.

— Körorvos választás. Reiner Dániel drt Györök község gyakorló orvosát, Torontál megye egyik járásában körorvossá választották.

— Adótisztii kinevezés. A m. kir. pénzügyminiszter Czárán János V. oszt. adótisztet az aradi kir. adóhivatalhoz IV. oszt. adótisztté nevezte ki.

— Az aradvárosi tanítók egyrésze kérvényt nyújt be Arad város közönségéhez, hogy engedjék meg nekik a városi tisztviselői nyugdíjalapból való kilépés, hogy az országos nyugdíjalaphoz csatlakozhassanak. Két oldalú engedelemre van szükség, mert az állam is beleszól a nyugdíjazás emez újabb módzataiba.

— Püspöki megerősítés. Temesvárról írják nekünk; Dessewffy püspök a törvényhatósági bizottság által jözsefkülváros plebánossá választott Engels (Angyal) János cernyai esperesplebánost, ismert Dante-fordítót új állásában megerősítette, illetőleg Jözsefkülvárosi plebánossá kinevezte. Ezen választás ellen tudvalevőleg a katolikusok egy része azért apellált egészen a királyig, mivel a szavazásban zsidók a más nem katolikusok is részt vettek. A püspök döntése, számos függő felekezeti kérdést tekintve, kiváló jelentőséggel bír.

— Ellenőrzési szemle. A csás. és kir. közös hadsereg kötelékébe tartozó ez idén be nem hívott tartalékosok felett október hó 18—23 napjain tartják meg az aradi várban az ellenőrzési szemlét. Az elmaradtak utószemléje november 11. és 12-én lesz.

— Adótárgyalások. A bor és sör italadó, a hus és cukor fogyasztási adó, valamint a szesz italmérsi adók tárgyalása a kurticsi magy. kir. pénzügyőri biztosság hivatalos helyiségében Kurtics, Mácsa és Arad-Szt.-Márton községek előjáróságának közbenjöttével folyó hó 17-én délelőtt 9 óraker megtartatni.

— Aradmegyeiek az országos mézkiállításson. Adelmán Károly szent-annai tanító rendkívül eredeti méztermésekkel mutatta be méhészetét a most folyó méhészeti kiállításon. Összesen 350 kiállító vett részt.

— **Az aradvárosi siketnómák intézetébe** eddig tizenkét növendék iratkozott be. A hebegők és dadogók intézetébe a jelentkezések most történnek. Az intézet szaktanítója **Roboz József**, szakorvosa **Székelly Ignátz** dr.

— **Behívók.** Az aradi járás hadjuttalékába bősorozott katonák behívójának szétküldését tegnap kezdte meg a központi szolgabíró. A behívókat rendszeren nem a legnagyobb rokonszenvvel fogadják, mert azok az „érték-papírok” sok anya és még több hűszerető szerető szemébe fakasztanak könyveket.

— **Jó tanácsok kolerás időre — egy lap szerkesztői üzeneteiből.** Hogyan jövön szivarjait elszívás előtt fölforralással vagy leöntéssel szükséges-e kolera — mentetessé tennie? — Ez egyáltalán nem tanácsolható, eltekintve attól, hogy a szivar elvégre is nyers állapotban élvezhető leginkább, és az egyáltalán nem veszedelmes, ha úgy nyersen dugja a szivart a szájába.

Estenként, a mikor hazamegy, szédül és nem jól érzi magát? — Nos, az nem kolera-szimptoma. A megszokott mennyiségnek csak felét igya meg és legbiztosabban, valamint a lehető legegészségesebben haza fog találni.

Hogy nem veszedelmes-e a hideg tengerben a fürdés? — Bizonyal egészségesebb volna, ha a tengernek azt a részét, amelyben fürdőzik, fölforrálna. Így egészen bacillus mentes volna. Azonban, hogy azt miként tehetné, arra bajos volna tanácsot adni. Próbálja meg: alakítson a tenger fölforralására részvénytársulatot, részvényesekre bizonytalán fog találni.

On azt kérdezi, hogy a holerás vidékről érkező szerelmes levél megcsokolása előtt ajánlatos több cognacot inni, mint rendszeren? — Nos a cognac mindig jó de ha ön sok ilyen kolerás vidéken irt szerelmes levelet kap, akkor a kolera helyet pusztán elővigyázatból nagyon könnyen delírium tremens-t kaphat.

— **Külföldre nincs portomentesség.** A belügyminiszter a kereskedelmi miniszterrel egyetértőleg kibocsátotta körrendeletével a külföldre szóló hivatalos levelek portomentességét beszüntette.

— **Gyermeki szeretet.** A temesvári kir. törvényszéki fogházban megjelent egy öreg, öreg, tőpörödött ember, karján egy igezően szép, 16 éves fiatal leánnyal. Előadta, hogy **Perin Iszénak** hívják és mert a múlt évben megverte vejét, most két évi fogházra van ítélve, mely büntetését f. hó 17-én kell megkezdenie, „Nem hiszem, — mondá a 68 éves aggastyán — hogy ki tudná állani a fogházbüntetést; testem törődött lévén, meghalnék a törtönben. Otthon gyermekeim közt szeretném tölteni agg napjaimat és kérem, hogy tartsák itt helyettem Jelena leányomat a ki kész helyette m leülni a büntetést.” Erre az aggastyán letérdelt és leányával együtt keservesen sirt. A fogházfelügyelőt meghatotta a jelenet és azzal bizatatta az öreget, hogy kísérelje meg kegyelmet kérni a királynál.

— **Szőlőlopás.** Erik a szőlő s az éréssel napirendre kerültek a szőlőlopások. Tegnap **Millig Mátyás** gépész inasait csípték meg, a kik **Atzél Péter** szőlőskertjét dézsmálták meg 6 kosár erejéig.

— **Sanyaró Vendel még ur!** Ha Makó érdemes polgármestere legközelebb találkozni fog Sanyaró Vendellel, az öreg Vendel hálás köszönettel fogja üdvözölni. Nem hitte volna Vendel, hogy ő is ur lesz valaha s Makó polgármestere fogja azzá tenni. Pestnek nagy városában minden megszólalás nélkül végig mehet az aszfalton s korgó gyomrát az az önézet töltheti meg, hogy vannak még nyomorultabb Vendelek is mint ő, akik félfizetés fokkal alantabb állanak lenézett személyénél. Igen, Makó érdemes polgármestere szerkesztette meg azt a reformot, hogy legyenek ezen túl félfizetéses díjnokok is azaz ambíciót akar önteni a kezdőkbe, hogyha törekednek, megkapják a teljes diurnumot. Nem írjuk ki a másodfoku Sanyaró urak nevét, minek keserítsük ezzel is helyzetüket, elég ha Makó érdemes polgármestere sok keserves napot szerez nekik. De annyi bizonyos, hogy ha az öreg Sanyaró Vendel találkozik Bukovay urral és a Rózsi kofa asszonysággal, nem huzza fejére ócska czilinderét, hanem büszkén odavágja: Makó közelkedik Jeruzsálemhez!

— **Rózsaszínű mulatóhely.** Ma **Nagy Lajos** Zrínyi-utczai ujonnan restaurált szép éttermét megnyitatta. A megnyitás valóság-gal meglepetést fog szerezni a közönségnek. **Nagy Lajos** igen izlésesen díszesítette ki

éttermét. Az egész terem rózsaszínű, igen bájos terem. Berendezései diszkréték és izlések. Külön fővárosias emelvénye van a zenekarnak, a hol a megnyitás napjára **katonazene** fog hangversenyezni.

— **Pályázatok.** III. oszt. számtiszti áll. a selmeczi bányaigazgatóságnál 2 h. a. — Postamesteri áll. Ilován Ujváron 5 h. a. — Irnoki áll. az abauj-szántói járásbírósnál 4 h. a. — Végrehajtói áll. a győri pénzügyigazgatóságnál 2 n. a. — Fogalmazó gyakornoki áll. a beregszászi pénzügyigazgatóságnál 2 h. a. — Gyakornokjelölti áll. a kolozsvári adóhivatalnál 2. h. a. — Végrehajtói áll. a szolnoki pénzügyigazgatóságnál 2. h. a. — Aljegyzői áll. az aradi járásbírósnál 2. h. a. — Aljegyzői áll. az eperjesi törvényszéknél 2. h. a. — III. oszt. ellenőri áll. a belovári adóhivatalnál szept. végéig. Segédszolgái áll. azújvidéki dohányáruraktárnál 8. h. a. — Aljegyzői áll. a nyarad-szedai járásbírósnál 2. h. a. — Dijás joggyakornoki áll. a pécsi itélőtábla kerületében 2. h. a.

Egyletek, Társulatok.

— **Jóváhagyott alapszabályok az újszentannai ipartestület módosított alapszabályait a kereskedelmügyi miniszter jóváhagyta.**

Színház.

Szövetség Kolozsvárral.

— Ditrói terve. —

A kolozsvár-aradi színházi szövetség, melyről tegnapi lapunkban irtunk nincs egészen híjával az egészséges és tiszteltreméltó szándékoknak. **Ditrói Mór**nak, a kolozsvári színház igazgatójának komoly terve egy erős alföldi város segítségével még nagyobb nivót szerezni társulatának. Erre legalkalmasabbnak látszik **Arad**, melynek színházát válságok sohasem érték s melynek müigénye arányban áll a pártolással, a mely már évtizedek óta keresetté tette a színházgatók előtt e műszerető várost.

Ha a szövetség létesülne, akkor ugyanazon repertoárral, sőt főbb tagjaiban: ugyanazon személyzettel bírnánk mint a kolozsvári **színház**. A kiállításos darabok és diszletezés közös lenne, a főbb tagok felváltva itt és kolozsvárt játszanának, újabb és újabb érdekeltséget költve fel a színház iránt. Szóval a kápráztató, délibábos, ábrándos terveknek nincs híjával ez a szándék, csak az a kérdés, hogy a gyakorlatban mindez, hogy mutatna.

Mert az ilyen művészeti **közönségek** szörnyű veszedelmeket sejtene. Nem tehetünk róla, az a bizonyos frivol magyar közmondás jut eszünkbe, amely a közös lóról szól.

Nem tudjuk, a színházi bizottság miként fogja fel e kérdést s a kápráztató ígéreteknek vajjon odaengedi-e magát? De még akkor is kétséges, vajjon **Ditrói** kolozsvári szerződése nem a **kadályozza-e**, hogy **Arad és Kolozsvár** színházát összeházasítsa?

Minden paradoxon nélkül **zóna-terv** nek kell ezt mondanunk, melyről bizvást nem lett volna szó, ha zóna nem volna és így a **Kolozsvárról és vissza való „atruczcza-nás”** nem oly olcsó és nem oly könnyű.

Egyébként ez a kérdés még embrióban van. Egyelőre csak az a bizonyos, hogy **Ditróinak** úgy Kolozsvárt, mint nálunk sokat kell prókátoroskodnia, hogy belénk beszélje a közös „művészeti” háztartást.

De **Ditróit** komoly és terveihez szilárdan ragaszkodó embernek ismerjük. Hátha neki még ez is sikerül? . . .

— **A színház megnyitása.** Már szeptember 19-én megnyílnak a színházi — pénztár ajtói. Ekkor érkezik **Gonda László** a szintársulat pénztárnoka, hogy a bérletjelentkezéseket összeírja. Már most is élénk érdeklődés észlelhető a színház iránt. A közönség évek óta most tudja egész bizonyosan, hogy milyen előadásokra, összejátékokra számíthat, miután majdnem ugyanazon tagok jönnek, kik tavaly

a közönség kedvencei voltak. Most már a nagyváradi színház mikor leendő befejezése is bizonyos Nagyváradon ugyanis 28-án játszik a társulat s már október 1-én Aradon lépnek fel a tagok. A bemutató hihetőleg **újdonosság** lesz.

— **Katonazenekar a színházban.** Tegnapi hírünkre vonatkozólag, mely a színházi zenéről irtunk, **Aradi Gézá**tól a következő sorokat vettük:

Becses lapjukban ma megjelent „színházi hírek” alatt közölt értesítésre a zenekar ügyben van szerencsém a következőket tudatni: **Schönfeld** báró zenekapitány urral a zenekarra nézve e hó elején levélben megkeresés útján helyesen rendbe jöttünk s a szerződés megkötését az ezred hazajöttéig halasztottuk el. Ma személyesen voltam ez ügyben a zenekapitány urnál s a szerződés már előbbi megegyezés folytán **ma napon megkötötték**. Szíveskedjenek ezt b. lapjukban a m. t. közönség tudomására hozni. Kiváló tisztelettel. Arad, 1892. szeptember 13. **Aradi Géza**.

— **Vedress Gyula** szintársulatunk komoly, hivatásos jellemzésre nagy sikerrel vendégszerepelt a napokban a kolozsvári nemzeti színpadon. Ugyanott az igazgatóság a szakrendezői állás elfoglalására hívta fel, de **Vedress** szerződése virág vasárnapig Arádkhoz köti. A derék színész ekkor hihetőleg meg is válik a társulattól. Távozása igazi veszteség, mert az intrikus jellemzések ábrázolásában majdnem egyedül áll **Vedress** a vidéki színpadon, a kit az aradi közönség egy pár debütjéből ismer csak, melyekben nem is igazi szerepkörében lépett fel s mégis egyértelműleg elismerte, hogy **Vedress** szintársulatunkban az elsők közt való és szerződése igazi nyereség, mert így nálunk a sokáig gyöngén betöltött intrikus szerepek jó ábrázolásra találtak.

— **Szintársulatunkról.** **Szepesi Gusztáv** jutalomjátéka tegnapelőtt volt a „Felhő Klári”-ban. A jutalmazott **Osik Vendel** adta. Tegnap **Hamlet**et adták a czímszerpben **Somlóval**, ki e szerepben legutóbb nagy sikerrel vendégszerepelt a nemzeti színházban is. Ma a **Parasztbecsület** megy s vele együtt bemutatják lapunk munkatársának **Verner László**nak monológját, melyet **bihari izüvé** ily cím alatt tettek: „**Othello Száldobágyon**.” Csütörtökön újra premiere lesz **Somló Sándornak** a „**Gladia-torok**” című új tragédiája. — **Margó Zelma** jutalomjátékára is erősen készül a társulat és a nézőközönség is.

— **Kövessi Albert** életképét a „Diurnisták”-at már betanulva hozza Nagyváradról a szintársulat. A napokban fogja bemutatni Nagyváradon az aradi társulat.

IRODALOM.

— **A „magyar Gógeniusz”-t** egy elsőrangú műintézet, a „Kosmos” állítja ki s legújabb száma fényesen igazolja a „Kosmos” műintézetét európai színvonalát. E díszes szám hozza **Tisza Kálmán** sikerült arcképét, élénk tollal megírt jellemrajz kíséretében, továbbá **Dóczi Lajos**, **Szana Tamás**, **Hevesi József**, **Tolnay Lajos** kitűnő írónktól szellemes tárcákat, **Gonda Dezső** „Czirkuszi baleset” című költeményét **Eichy F.** festő illusztrálta. Közli a lap **Aradi Gerő** arcképét is. A „Magyar Gógeniusz” előfizetési ára félévre 5 frt, negyedévre 2 frt 50 kr. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, Kerepesi ut 14.

— **A „Vasárnapi ujság”** szeptember 11-iki száma a következő tartalommal jelent meg: „Tórs Kálmán.” (Arcképpel, Roskovics Ignác rajza.) — „Panasz.” Költemény **Baráth Ferencz**től. — „Tamás a szegény hitelező.” Elbeszélés. Irta: **Timar Szaniszló**. — „Az új angol miniszterium.” A Gladstone-miniszterium tagjainak arcképeivel. — „Katonák uszógyakorlatai Berlinben.” (Képpel.) — „Pandemiák és epidemiák a középkori Európában.” — „Nemzetközi tolvajok közgyűlése.” Életkép a modern világból. Irta **Alsopp B. J.** — „Török János.” (Arcképpel.) **Dr. Kovács Dezsőtől**. — „Ivóvíz és egészségügy.” — „A cigány hegedűje.” (Bóhm Pál festményével.) — „Párisi divatlevél.” (Élvatképpel.) — „Sasfészek lerajzolása.” (Képpel.) — „Humor a hadseregben.” — Irodalom és művészet; Közintézetek és egyletek; Mi ujság; Egyveleg; Sakkjáték; Képtalány stb. rendes rovatok. A Vasárnapi Ujság előfizetési ára negyedévre 2

frt, a Politikai Ujdonságokkal együtt 3 frt. — Ugyancsak a Franklin-Társulat kiadóhivatalában (Budapest, egyetem-utca 4. sz.) megrendelhető a Képes Néplap legolcsóbb újság a magyar nép számára, felévre 1 frt 20 kr.

VEGYESEK.

— **A kecskeméti ev. ref. jogakadémián** megüresedett büntetőjogi, római jogi és egyházi jogi tanszékekre meghirdetett pályázat f. hó 17-éig meghosszabbított.

— **A férj büne.** Szegzárdról jelentik: K o l l á r Katalin, S ó s Ferencz puszta-szemcsi kocsis felesége pár héttel ezelőtt rövid betegeskedés után meghalt, el is temették. Később azonban szülői előtti tanuk beszélték, hogy Sós nem tartozott a gyöngéd férjek közé s feleségét halála előtt ütötte-verte. Erre a vizsgálóbíró felásatta a halottat s föl is bontatta. Az orvosok oly sok gyanus szimptomára bukkantak, hogy a férjet beszállították a szegzárdi kir. törvényszék fogházába.

— **A szegedi Krausz testvérek bukása.** Szegedről jelentik tegnapi kelettel: A Krausz testvérek büntügyében ma ítélte a szegedi kir. tábla és Krausz Benő büntetését négy évi fegyházra, Krausz Albertét pedig három évi fegyházra emelte fel.

— **A hajduböszörményi sikkasztás.** A hajduböszörményi városi takarékpénztárnál fölfedezett sikkasztás ügyében a városi képviselő-testület e hónap 11-én gyűlést tartott. U. S z a b ó Mihály városi képviselő kifogást tett Kovács Sándornak igazgatóvá történt megválasztása ellen, azután pedig fölolvasták az igazgatóság jelentését. A takarékpénztárral szemben, mondja a jelentés, helyreállott a közönség bizalma, mivel a város kezességét vállalt a betétekért. A betevők közül többen visszavonták felmondásukat s az első hazai takarékpénztár továbbra is föntartja hitelét. A pénztárban 16.000 frtnyi készpénz van, a melyet 500 forintnál nem nagyobb részletekben fognak kölcsön adni. Új betét is érkezett 6000 forint erejéig. A vizsgálat eddig 17.629 forintnyi differenciát talált a letét állomány és a könyvbeli adatai között. Ebből 13.746 frt 76-krt elsikkasztottak. A váltókat csak ezután vizsgálják meg s alkalmasint nagyobb hiányt fognak konstatálni, mint a letétek körül. két-hónap alatt teljes kimutatást állítanak össze a betétekről s akkor majd ki fog tűnni, hogy kinek az igazgatósága alatt történt sikkasztás. K ó v á c s Endre, a letartóztatott könyvvivő, még most is a járásbíróóság tömlőzében van. Azt hiszik, hogy a törvényszéki vizsgálat büntetését is le fogja leplezni. Az elsikkasztott összeg negyven-ötvenezer forintra rug. A vizsgálat eredményéről egy hét múlva értesítik a törvényszéket s Kovácsot akkor Debreczenbe fogják kísélni. A vasárnapi gyűlés már választott is új könyvvivőt S z i j Zsigmond személyében.

— **Egy nemeslelkű ember végrendelete.** Tördemiczén, nemrég halt meg P a d o s János dr. fehérmegyei orvos és áldozópap, a kit jótéteményeiről messze vidéken ismertek és tisztelték. Az elhunyt egész vagyonát jótékonyági és közmívelődési célokra hagyományozta. A tördemiczi szegényeknek hagyta házáat, kertjét s a kert mögötti rétét, azzal a kikötéssel, hogy szegények háza legyen. Az ingóságaiából befolyó pénzt a csángók segélyezésére hagyta. Erdekes végrendeletének bezáró passzusa, a mely így hangzik: „Egyet pedig magamnak tartok teun; és ezt koporsómba, a lábaimhoz kívánom helyezettetni. — Ez azon láncz és béklyók melyeket Munkácson mint politikai várfogoly viseltem; mert ezt őszintén merem mondani, hogy megszolgáltam, megérdemeltem. Hazám jogaiért és szabadságáért küzdöttem, áldoztam, szenvedtem; jutalmat nem vártam, nem kértem, nem kaptam. Jutalmam az öntudat és a láncz melyet magammal viszek síromba.“ A derék pap kívánsága teljesült. Sírba tették vele a rabság béklyóját, mely önfeláldozó hazafiságát, s a keresztet, mely a szívében lakó nagy szeretetet jelképezte.

— **Fölbérlés gyilkosságra.** A bécsirendőrség letartóztatott egy gyilkossággal vádolt M a t o m a v s z k y nevű külföldit. Matomavszky hirdetését tett közzé a lapokban, melyben embert keresett, aki kész lett volna szolgálataiba lépni. Csakhamar jelentkezett is egy ember, kit Matomavszky hajlandó volt fel fogadni, de előbb kért tőle valamit, azt, hogy meggyilkolja sógorát, kivel huga boldogtalan

házasságban él; ezért 300 márka jutalma ígért neki, de viszont 3000 frt ovadékot követelt tőle. A felszólított látszólag beleegyezett, de aztán följelentette őt, mire a rendőrség Matomavszkit letartóztatta.

— **Gyilkosság az örültek házában.** A lyoni örültek házában borzasztó szerencsétlenség történt az örök bűnös vigyázatlanságából. Két dühöngő örülte zárták egy czellába. Az egyik kiszabadította magát valahogy a kényszerzubonyból és megölte a másikat. Reggel a mikor rányitották az ajtót, rajta ült kegyetlenül szétmarcangolt áldozatán. A bűnös apókat letartóztatták.

— **Borzasztó katasztrófa történt Párisban,** a rue Buffonban. A katasztrófa oka C h a p r o u n é asszony takarékosága volt, ki egy kollodios palackot összetörve, az egész ház népét összehívta, hogy a folyadékot gyűjtésük össze a padlóról. E közben a kollodium a szomszédos szárító kamarából kiáradó aethergáz által felrobbant s a padló beomlott. A lángbaborult földszinti helyiségekben borzasztó jelenetek játszódtak le. Két munkásnő és Chapron fia, már súlyosan megsérülve az ablakon keresztül leugrottak s tagjaik összezuzódtak. Chapron leánya lángba borultan futott végig az egész Buffon-utcán, s csak a Jardin des platesben bírták föltartóztatni. Karjai csaknem teljesen meg voltak szenedvedve. — A cselédianyt és Chapront később a plafond és a padló között teljesen összelapított állapotban találták meg mindkét gyermek az éj folyamán halt meg, s az asszony és egy munkásnő teljes eszméletnél, iszonyu kínok között várják halálukat. A többi sérülések kevésbé veszélyesek.

— **A bolgár fejedelem násülése.** Filippopolisból teljesen megbízható forrásból írják, hogy a bolgár nép nemsokára fejedelemasszonyt kap. Tudvalevő dolog, hogy K o b u r g Ferdinánd külföldi utjának egyik czéjla volt: tapogatózni különböző udvaroknál, kaphat-e feleséget? A mit maga a fejedelem nem tudott elérni, elérte azt Bulgária legelső és legfőbb diplomataja: Klementina hercegnéasszony. Visszajövelekor azzal az örvendetes hírrel lepte meg a kormányelnököt, hogy van menyasszony, akár k e t t ő is. Ferdinánd a kettő közül a párisi gróf leányát választja. Az eljegyzés valószínűleg még ez évben megtörténik.

— **Rövid hírek.** R a j k ó n Grunner Ernő földbirtokos ablában a bojtárok e hó 7-én agyonütöttek egy tolvajt, mert birkát akart lopni. — T o l n á n Klein Ignác aranyműves megmérgezte magát és meghalt. — R á k ó n négy ház melléképületeivel együtt leégett. — K a n i z s á n Hrányecz Lénárd muracsányi lakos a vonat kerekéi alá vetette magát s szörnyet halt. — T o r o n y b a n Hodics István Mária nevű leánykája forró vízzel leforrázta magát és meghalt. — R u m b a n Tamás Gergely tüzoltó a napokban megmentette Valladics Teréziát és Horvát Teréziát, kiket elsodort a Rába vize. — P é c s e n Boros István botykai erdőmester leánya, Otília revolverrel véletlenségből mellbe lötte magát. Életben maradásához van remény. — S z e g e d e n Csuri József hatvanéves földmives felakasztotta magát s meghalt. — U n g v á r o n ujabban két hamis ötvenes került a rendőrség kezébe. A hamis pénzjegyek terjesztőit elfogták. — B r i t z i n g e n német városban egy hely nélküli cseléd éhen veszett.

CSARNOK.

Bűnös volt.

— Az „Aradi Közlöny“ eredeti novellája. —

[20] Irta: **IFJ. Gily Ede.**

(Vége.)

Három hét múlva nagy fényvel ülték meg a Berkessy-leány és Váry László esküvőjét. Az örömanya el volt ragadtatva a vejevel s mióta a „nemes báró“ gaszága kétségtelenül kiderült mindenha nyilvánuló szívélyességével igyekezett vele a mellőztetést feledtetni.

Váry megbékült teljesen, de azért még sem érzett iránta olyan rokonszenvet, a melyet mellőztetése előtt. Megadta neki a köteles tiszteletet, de azontal nem foglalkozott vele.

Bella boldog volt véghetetlenül. Teljesülve látta azt a vágyát, melyet eddig érző lelke csak óhajtvá sejtethetett s a melynek tel-

jesülésébe anyjával szemben már reményt sem mert helyezni.

Midőn kendőbogatással bucsut intettek a robogó vonatból a perronon egybegyűlt nászúpepek, akkor mosodott el lelkükből utolsó paránya a zaklatások keserűségének. Egy pillanat alatt feledték a mult keserveseit, a boldogító jelennek éltek teljesen.

Berkessyné, midőn a vonat kirobogott az indóházból, elhullatott még néhány alkalmi könnyet, de azzal azután vége volt minden ceremóniának.

A lakodalmi vendégsereg eloszlott. Minden vendég kitűnő hangulatban volt a bucsuzásnál, csak Foncsor, a reménybeli budapesti gyógyszerész, nem bírta levetközni siralmas arczkifejezését.

Tagadhatatlan, hogy mindenik között ő volt a kalandor leghiszékenyebb, legjobban kihasználta áldozata. Vérmes reményei, melyeket a „nemes báró“ pártfogása folytán teljesedésünk küszöbén képzelt, egyszerre semmisültek meg.

No de ez a keserű tudat nem volt elég neki, mert helyre kis felesége, aki nálánál sokkal kevesebb hiszékenységgel volt megverve, egy alkalmat sem mulasztott el, melyen hiszékenységeért gáncsolni lehetett.

Egyedül Eliz volt az, akit az általa irányozott bosszu sikere mindenek felett kielégítette; ő volt az egyetlen, akinek a kalandorhoz kötött összes reményei számításon felül beváltak.

Ő csak bosszutervények megvalósítását tűzte ki célul magának válása után s nemcsak terve valósult meg, de az érte való küzdelemben visszanyerte azt, amit már reményleni sem mert, otthonát a megcsalt férj oldalán.

Büntudata lassan lassan férje és gyermeke körében elszunyadt; de nem aludt el, mert sokszor készleté igaz, őszinte, leplezetlen vallomásra.

Valahányszor e kínos tárgyat érintette, mindig férje gyöngédsége zárta el a vallomás útját. A bálványozó férj egyetlenegy alkalmat sem engedett már heggedt sebek föl szaggatására.

Pedig Eliz teljes boldogságához csak az a vallomás hiányzott.

Merényit visszanyert üdvösségét még sokkal rajongóbb szerelemmel vette körül, mint az előtt. Egyedülléte alatt gyakran kísértett ugyan szívében a vágy, tisztán láthatni be az esemény rejtélyébe, de mégis midőn neje nyaka köré fonta karjait s mindent fel akart tárnai előtte, csókkal zárta le a legszebb bűnös ajkait s kérően vágott szavába;

— Hagyjuk azt a szomorú történetét, se-hogy sem illik bele idylli házasságunk keretébe. Az ilyen dolgot legjobb részletezés nélkül feledni.

— Bár én is oly könnyen tul tehetném magamat a történeten, de az én szívemnek nincs nyugalma addig, míg meg nem tudod a valót.

— Mindent tudok. Légy róla meggyőződve, hogy Váry semmit sem hallgatott el előttem.

Eliz tudta, hogy férje nem egészen őszintén nyilatkozott, de nem érintette többé a tárgyat.

Merényi csak akkor tudta meg a valót, midőn Váry nászútjáról visszatérve meglátogatta őket Bellával.

Részletesen mondta el neki Eliz vallomását, s igyekezett pillanatnyi bukását lélektanilag indokolni.

Akos nyugodtan hallgatta barátja elbeszélését s csak egy pillanatra borult el lelke, midőn Váry közlését befejezte. Abban a pillanatban utolszor jelentkezett nála a kétely s nyilatkozott meg abban a kifakadásban:

— Sona sem hittem volna, hogy mégis bűnös volt.

Táviratok.

Uj államtitkár.

Budapest, szeptember 13. (Saj. tud. táv.) Jól értesült körökben hírlik, hogy Reiszig Ede Bekésmegye főispánja, kereskedelmi államtitkárrá nevezetik ki.

Kossuth Lajos Budapest díszpolgárrá választatása.

Budapest, szept. 13. (Saj. tud. táv.) A holnapi közgyűlésen, a függetlenségek indítványozni fogják sürgősen, hogy Kossuth választassék meg Budapest díszpolgárává; üdvözléjk feliratilag és a Kerepesi-utat nevezzék el Kossuth-utcának. A függetlenségek ezen indítványukkal csak maáltak elő. Eddig senki sem tudott róla. Ma benyújtotta Preyer Hugó ügyvéd. Bizonyosra vehető, hogy az indítvány a közgyűlésen ellenjeleneket előidéző. Egyes bizottsági tagok az aktust nem tartják időszerűnek akkor, amidőn a király az országban időzik. Azt mondják Kossuth állapotainkat illegálisoknak hirdeti, tehát díszpolgárrá választása Kossuth szempontjából szintén illegálisok és így a felesleges közgyűlés elé érdeklődéssel néznek.

A Hurban-ünnep.

Budapest, szeptember 13. (Saját tud. táv.) A szemiczi Hurban-ünnepéről a lapok mindössze a »Nemzet« egy rövid táviratára szorítottak. Oka az egésznek az, hogy a közigazgatási bizottságok sziveségéből az ünnepély olyan szűk keretben folyt le, hogy egyáltalán nem vonta magára a figyelmet. Ujabban részletes leírását veszszük az ünnepélynek, amelyből napnál világosabb, hogy az egyáltalán — nem sikerült. Leska esperes beszéde felényire se volt olyan, aminőnek hirdették a tulzók. A temetőben, Hurban siremlékénél tervezett ünnep teljesen dugába dőlt. A vendégség a legtapintatosabban jár el, csak a családtagoknak engedte meg a siremlékhez való belépést. Természetesen a plébánosoknak nem volt az inyökre, de hát hallgatniok kellett, mert egyáltalán nem volt olyan, amibe belekapaszkodhattak volna.

Kolera.

Budapest, szeptember, 13. (Saj. tud. táv.) Tegnap a fővárosban gyanus körülmények között megbetegedett Felőczy István mukás ma reggelre egészen jobban lett s a koleras tünetek többé nem mutatkoztak rajta. Az orvosok megállapították, hogy Felőczy erősebb foku gyomorhurutban szenved. Rövid idő múlva felgyógyul.

Ma délelőtt az I. ker. németvölgyben lakó Molnár György vasuti munkás betegedett meg hasonló tünetek között. A kolera esete ennél is teljesen ki van zárva, Molnár idült gyomor és bélhurutban szenved.

Budapest, szeptemb. 13. (Saj. tud. táv.) A petőházi cukorgyárba tegnap Hamburgból egy munkás érkezett, az óvintézkedések megtétettek.

Sopron, szeptember 13. (Saj. tud. táv.) Németország járványos vidékéről az itteni vaspályához postaküldemény érkezett. A küldeményt külön waggonokban őrzik, míg a polgármester a miniszteriumtól utasítást kap, eléggessék-e vagy nem.

Newyork, szept. 13. (Saj. tud. táv.) A szalót, melyet Islandon oly ezélből vásároltak, hogy ott szállásolják el orvosi megfigyelés végett a vesztegár alatt álló kolera gyanus hajók utasait, a lakosság izgatottsága miatt szigorú őrizet alatt tartják. A szalót föl akarják gyujtani, a fölfegyverkezett nép tegnap megakadályozta a »Normania« gőzös utasainak

partraszállását. A hatóság is eltiltotta a partraszállást.

Rohan Kamillo herceg meghalt

Prága, szept. 13. (Saj. tud. táv.) Rohan Kamillo herceg, az urakházának tagja, 42 éves korában meghalt.

Családi öröm a német uralkodó házban.

Berlin, szeptember 13. (Saját tud. táv.) A császárné hajnalban leánygyermeket szült. A felséges asszony és az újdonszült hercegnő jól érzik magukat.

Belga-francia viszály.

Páris, szeptember 13. (Saj. tud. táv.) A belga követ panaszt emelt Ribot külügyminiszternél ama bántalmazások miatt, melyeknek a védtelen belga munkások a francia határ mentén fekvő kerületekben kitéve vannak és erélyesen követelte, hogy a francia kormány gondoskodjék a belgák védelméről. Ribot erélyes intézkedéseket helyezett kilátásba.

Szoczialisták egyetértése.

London, szeptember 12. (Saj. tud. táv.) A szoczialdemokraták november 13-ára nagy népgyűlést szerveznek melyet a Trafalgar Squarren fognak tartani, hogy tiltakozzanak még a Salisbury kabinet idejében kiadott rendelet ellen, mely a szabad ég alatti gyűlések megtartását eltiltotta.

Saint Quen, szeptember 13. (Saj. tud. táv.) A szoczialista községtanácsosok kongresszusa tegnapi negyedik ülésében legelőször is a bizottsági jelentésekkel foglalkozott, azután elhatározta, hogy Saint Quenben állandó végrehajtó bizottságot létesít, mely valamennyi árnyalathoz tartozó szoczialisták egyesítésére törekednék, hogy a közös ellenségeken együttes akciót kifejthessenek. Az esti ülés kizárólag a carmeusi eseményekkel foglalkozott.

Közgazdaság.

— A behozatali tilalom és az osztrákok. A »Pol. Corr.« jelenti Bécsből Nehány budapesti lapban nem rég panaszt emeltek a kolera alkalmából kibocsájtott báhozatali és keresztülviteli tilalmaknak az osztrák határon való hanyag kezelése miatt. Hiteles értesüléseink szerint a magyar kormány részéről már érkezett is ez ügyben átirat, mely felsorolja az eseteket, melyekben az érintett tilalmakat nem vették figyelembe. Ha most már tekintetbe veszik a magyar királyi kormányval egyetértésben kibocsájtott behozatali és keresztülviteli tilalmakra vonatkozó hirdeteménynek tartalmát és időpontját és hogy ezek a tilalmak azon a napon lépnek életbe, melyen az illető vámhivataloknak tudomására hozattak, ugye körülmény és az egyes küldeményekre vonatkozó adatoknak egybevetéséből az tűnik ki hogy e küldeményekkel szemben a csak később hatályba lépett tilalmakat lehetetlen volt alkalmazni és ennél fogva a felsorolt esetek a legkisebb támpontot sem nyújtják, hogy a több ször érintett behozatali és keresztülviteli tilalmak az osztrák közegek részéről való pontos alkalmazását kétségbe lehetne vonni.

— Takarmánytermésünk. Beérőli írják, hogy az idej sarjatermés kielégítő volt, kat holdankint 3—16 métermázsa lett. A legelő a szárazság miatt teljesen kiégett. A burgundia fonnyadt, kevés is lesz a téli eltartásra huzamos ideig el sem áll. — Nagy-Lak körül a luczernások szépen növekedtek az 5-ik, itt-ott már a 6-ik vágás alá, szénasarju igen szűk termést adott. Takarmányrépa az esőre felüdült, az eddigi igen gyenge termés-kilátás valamivel javult.

Szeszüzlet.

— Szeptember 13. —

Mai jegyzéseink: Készárú nagyban nyers szesz 52.50, kicsinyben 53.— hordó nélkül, per 100 liter %, beleértve 35 frt fogyasztási adót.

Budapesti gabnatözsde.

— Az »Aradi Közlöny« távirati tudósításai. —

Budapest, szept. 13. d. u. 5 óra.

Gabona	Faj	Irányzat	100 klgramm frt
Buzza	bánsági	csend.	7.15 — 7.85
	tiszavidéki	"	7.25 — 7.95
	pestvidéki	"	7.20 — 7.90
	fehérmezei	"	7.25 — 7.95
	bácskai	"	— — — —
Magyarországi			
Rozs	—	lanyha	6.35 — 6.35
Árpa	takarmány	lanyha	5.30 — 5.50
	égetni való	"	5.70 — 6.20
	sőrfőzdei	"	6.40 — 7.50
Zab	—	lanyha	5.30 — 5.60
Tengeri	bánsági	szilárd	4.45 — 4.90
	másnemű	"	4.80 — 4.85
Káposzta-repce	—	szilárd	10.80 — 11.25
Köles	—	csend.	4. — 4.75
Buzza	tavasza	szilárd	7.23 — 7.30
	junius 1892	"	7.89 — 7.71
	ősze	"	— — — —
Tengeri	máj.-jun. 1892	szilárd	4.82 — 4.84
	szept.-okt. 1891	"	5.22 — 5.24
Zab	Bpest sz. tavasz	szilárd	5.35 — 5.37
	" " ősze	"	5.60 — 5.62
Káposzta-repce	aug.-szept. 1891	szilárd	11.30 — 11.40

Szovalyabona hátd. időre d. u. 6 órai szárlat

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktözsden

Budapest, 1892. szeptember 13.

Magyar aranyjárdék 6%	112.25
Magyar aranyjárdék 4%	109.50
Magyar papírdárdék 5%	120.—
Magyar vasuti kölesön	120.—
Magyar keleti vasuti államkötvény I. kibocsájtás	—
Magyar keleti vasuti államkötvény II. kibocsájtás	—
Magyar keleti vasuti államkötvény III. kibocsájtás	118.—
Magyar földtehermentesítési kötvény	—
Magyar földtehermentesítési kötvény záradékkal	—
Temes-bánati földtehermentesítési kötvény	—
Temes-bánati földtehermentesítési kötv. záradékkal	—
Erdélyi földtehermentesítési kötvény	—
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	—
Magyar szőlődezmaváltási kötvény	—
Magyar nyeresémsorsjegy-kölesön	144.50
Tiszszabályozási és szegedi sorsjegy	137.50
Osztrák járdék papirban	96.50
Osztrák járdék ezüstben	96.25
Osztrák járdék aranzban	115.50
1880-ki államsorsjegyek	140.—
Osztrák-magyar bankrészevény	995.—
Magyar hitelbankrészevény	859.75
Osztrák hitelintézet részevény	813.—
Ezüst	—
20. és kir. arany	5.87
Ca. frankos arany (Napoleonodor)	9.49
Német birodalmi márka	58.70
London	119.70
20 márkás arany	11.70

Felelős szerkesztő: Vászárhelyi Béla.

Nyilttér.*

Az aradi polgári takarékpénztár

(Minorita-palota, földszint)

kölcsönöket nyujt ház és földbirtokra

bekebelezés mellett, 18 évi törlesztésre, 100 frt tartozás után évi 9%, frt tőke és kamat együttes fizetése mellett; 38 évi törlesztésre 100 frt tartozás után évi 7 frt tőke és kamat együttes fizetése mellett, vagy 6 1/2% kamatra a tőkének tetszés szerinti időben való törlesztése mellett. Fennálló kölcsönöket kedvező feltételek mellett convertál.

A kölcsönügyletek gyors és előzékeny lebonyolítása biztosítottatik.

710 1—10

Az igazgatóság.

* E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerk.

Hazánk kedvelt és rendkívül szénsavdus

Szántói savanyu vize

kapható a kutkezelőség által megszabott igen előnyös árakon az aradi raktárban

Flamm Lipót szállítónál,

valamint az összes fűszerkereskedésekben és vendéglőkben.

!! Kérjünk csak Szántói fröcscsöt !!

424 27-35

Ügyvédi vagy közjegyzői irodában alkalmazást keres

egy jó írással, a magyar és német nyelvet szóban és írásban bíró megbízható 33 éves egyén.

Szíves megkeresések

Reicher Kálmán

Aradon, kertész utca 3. szám alatt intézendők.
694 2-3

683-1892 gazd. sz.

2-3.

Árverési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a Gája külvárosban levő és a rét-, kovács és szerb-utca által határolt 962 ölnyi üres városi teleknek eladása iránt folyó év szeptember hó 19-én d. e. 10 órakor árverést tart. Kikiáltási-ár ölenként 60 kr.

Bánompénzül leteendő a kikiáltási ár 10%-a készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árverésben részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezárta a szóbeli árverést megelőzőleg nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árverési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árverési feltételek, a gazdasági tanácsnoknál az árverést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági széke 1892. évi szeptember 5-én tartott üléséből.

Kiadta:

Lócs Rezső,
aljegyző.

Egy a jegyzői teendőknél jártas

Írnokok

alólírott nál azonnal alkalmazást nyerhet. A feltételek levélleg közöltetnek.

Kurtaker, 1892. szeptember hó 11-én.

Ungurean Ambrus,

704 2-3

jegyző.

1628 | 92. pm.

3-3

Hirdetmény.

Arad sz. kir. város igazoló választmánya a legtöbb adót fizető törvényhatósági bizottsági tagoknak 1893. évre érvényes névjegyzékét összeállítván, az a f. hó 15-től 15 napra közzemlére hivatalomban azzal tétetik ki, hogy ellene ezen 15 nap alatt az 1886. évi XXI. t.-cz. 28. §. értelmében fellebbezésnek van helye.

Arad, 1892. szeptember 10.

Salacz Gyula,
kir. tanácsos, polgármester.

10198 | 892.

657 3-3

Hirdetmény.

Az iparhatósági megbizottak újabb választása céljából az ipartörvény 172. §-a értelmében kiadott 52211 | 885. sz. földmívelés, ipar- és kereskedelemügyi m. kir. miniszteri rendelet alapján Arad szab. kir. város területén levő összes önálló kereskedők és iparosok névlajstroma összeállítván, az jelenleg a kapitányi hivatal iparügyi osztályánál közzemlére ki van téve, miről is az érdekeltek azon észrevétellel értesítettnek, hogy az összeállítás ellen emelhető felszólalások f. évi nov. hó 15-ig ezen iparhatóságnál adandók be.

Kelt Aradon, 1892. aug. hó 20-án, a város kapitányi hivatala mint I-ső foku iparhatóság.

Sarlot Domokos,
főkapitány.

3499 | 892. sz.

701 2-3

Pályázati hirdetmény.

Az Ó- és Uj-Szent-Anna községekben, Uj-Szt.-Anna község székhellyel rendszeresített és 400 frt évi fizetéssel, ugyszintén 40 kr. látogatási díjjal, valamint a husszemle után megállapított díjazással javadalmazott körállatorvosi állás, lemondás folytán üresedésbe jövet, annak választás utján leendő betöltésére pályázatot hirdetek.

Felhívom mindazon okl. állatorvosokat, kik ez állást elnyerni óhajtják, hogy pályázati kérvényüket, a törvényes minősítést igazoló okmányokkal felszerelve, az ezennel f. évi október hó 10-ének d. e. 10 órájára Uj-Szt.-Anna község hához kitűzött választást megelőző nap délutáni 5 órájáig hivatalomhoz adják be.

Világos, 1892. szeptember hó 4-én.

Kabdebó,
főszolgabíró.

18399 sz.

Aradvármegye alispánjától.

1892.

Árlejtési hirdetmény.

Az aradvármegyei törvényhatósági utakon szükséges több rendbeli hid építési és javítási, egy nemkülönbben korlát építési munkálatok biztosítása iránt 1892. évi szeptember hó 23-ik napjának délelőtti 10 órakor Aradvármegye alispáni irodájában zárt-ajánlatok elfogadásával kapcsolatos nyilvános szóbeli árlejtés fog tartatni, mely árlejtési tárgyalásra vállalkozni szándékozók ezennel meghívotnak.

A zárt ajánlat borítékán határozottan ki-teendő, hogy az ajánlat, az alábbi csoportozatok melyikére vonatkozik és ahhoz bánompénzül készpénz, vagy ovadékképes értékpapirokban a kikiáltási-ár 5%-a csatolandó, valamint ki-teendő, hogy az árlejtési és építési feltételeket, egy a terv, előmerat és költségvetést ismeri és elfogadja, mivel ezen feltételeknek meg nem felelő, ugy a fenti határidőig be nem adott zárt ajánlat figyelembe vételni nem fog. Szóbeli árlejtők — az árlejtés megkezdése előtt — szintén a kikiáltási ár 5%-át tartoznak készpénz vagy elfogadható értékpapirokban bánompénzül letenni.

A létesítendő munkálatok a következők:

I. A Mikalaka—Nagyhalmágyi uton a 118., 113. a., 135., 136., 144., 146., 147., 154. és 168. a. sz. hid javítása és 1053-0 méter új korlát építése 3927 frt 52 kr. kikiáltási árral.

II. A Borossebes—Buttyini uton lévő 4. sz. hid helyreállítása 274 frt 52 kr. kikiáltási árral.

III. A Borossebes—Buttyini uton lévő 2. sz. hid helyreállítása 695 frt 61 kr. kikiáltási árral.

IV. A Borossebes—Déznaui uton lévő 12., 15. és 17. sz. hid építési, illetve helyreállítása 909 frt 83 kikiáltási árral.

Az árlejtési és egyéb feltételek az árlejtés napjáig az aradvármegyei m. kir. államépítészeti hivatalnál megtekinthetők.

Aradon, 1892. évi szeptember hó 6-án.

Szathmáry Gyula,
alispán.

699. 3-3.

708 1-3

Póthirdetmény.

A világosi kir. járásbíró mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy a m. kir. kincstár végrehajthatónak néh. Comlosán Maxim örökösei Comlosan Gyorgye, Comlosan Todor, és néh. Comlosan Joczsa örökösei és kk. Comlosan Szida, Katicza és Todor képv. özv. Comlosan Jóczané kovaszinczi Jakosok végrehajtást szenvedettek elleni 572 frt 51 és fél kr. jár. iránti végrehajtási ügyében 3041 | 91. sz. a. kibocsátott árverési hirdetményben a világosi kir. járásbíró területén levő Aradmegyében fekvő a kovaszinczi 244. sz. tjkvben AI. 1-7. +1. hrsz. a. foglalt beltelkes ház egy negyed külállományu föld és dézsmaváltással terhelt szőlő, mint ingatlanságokra 1165 frt kikiáltási árban Kovaszincz község hához 1892. október hó 2-ik napjának d. e. 10 órakor kitűzött árverés az 1881. 60. t.-cz. 167. §-a alapján a fentjelzett ingatlanságok felerészére 582 frt 50 kr. kikiáltási árban Aradmegye gyámpénztára végrehajtható érdekében is 168 frt 32 kr. tőkekövetelése és jár. kielégítése végett megtartatni fog.

Kelt Világos, 1892. aug. 18.

A világosi kir. járásbíró mint telekkönyvi hatóság.

Aknay,
kir. albiró.

Hirdetmény.

Almás-Kamarás község jegyzői irodájában egy jöviseletű és a jegyzői teendőknél teljes jártassággal bíró

nőtlen fiatal ember

mint írnök alkalmazást nyerhet. Évi fizetés 150 frt, szabad lakás (ágyemű és mosáson kívül) teljes ellátással. Szorgalmához és képzettségéhez képest az illető 100 forint mellékjövödelemre is számíthat. Az állás szeptember 20-án elfoglalandó, az ajánlatok az alólírott honczimzendők.

Kelt Almás-Kamaráson, 1892. szept. 11-én.

Valkovszky Antal,

községi jegyző.

703 2-3

905 | 892.

Banesdi körjegyzőségtől.

Árverési hirdetés.

Alulírott körjegyzőség részéről ezennel közhírré tétetik, hogy az 1892. évi makkoltatási jog

Mermesd község erdejében	170 hold
Krisztesd " " "	306 hold
Bodesd " " "	150 hold

területen, az 1892. évi szeptember hó 25-én d. e. 8 órakor Nagyhalmágyon a banesdi körjegyzői irodában tartandó nyilvános árverésen haszonbérbe adatni fog.

Kikiáltási ár:

Mermesd község erdejéért	400 frt
Krisztesd " " "	250 frt
Bodesd " " "	150 frt.

Megjegyeztetik, hogy ezen három terület, egymással összefüggő egészet képez.

Banesd, 1892. szeptember 8.

Horváth Géza,
körjegyző.

705 2-3

